

§ 97

Hankintaoikaisuvaatimuksen hylkääminen, teknisen palvelun lautakunnan päätös 5.3.2015 § 44

HEL 2015-004067 T 02 08 03 00

HEL 2014-013741

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti hylätä esityslistatekstissä mainituin perustein Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen koskien Helsingin kaupungin teknisen palvelun lautakunnan tekemää hankintapäätöstä § 44, 5.3.2015 (alkuperäinen diaarinumero HEL 2014-013741).

Pöytäkirjanote esitysteksteineen, muutoksenhakuohjeineen ja liitteineen Staran rakennustekniikalle, jonka tulee huolehtia päätöksen tiedoksiannosta asianosaisille.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Kari Haapaniemi, yksikönjohtaja, puhelin: +358931039630
kari.haapaniemi(a)hel.fi
Tanja Dickman, hankintalakimies, puhelin: 310 38821
tanja.dickman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rakennus- ja Maalausliike Helkar Oy:n oikaisuvaatimus
- 2 Oikaisuvaatimuksen liite, tarjouspyynnön sivu 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vaatimukset ja niiden perusteet

Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy on hankintaoikaisua koskevalla vaatimuksellaan vaatinut muutosta Helsingin kaupungin teknisen palvelun lautakunnan tekemään hankintapäätökseen § 44, 5.3.2015.

Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy:n hankintaoikaisuvaatimus on saapunut 31.3.2015, joten hankintaoikaisuvaatimus on tehty määräajassa.

Hankintaoikaisuvaatimuksessaan Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy vaatii, että hankintapäätöstä oikaistaan ja Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy:n tarjous otetaan mukaan tarjousvertailuun. Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy on perustellut vaatimuksiaan sillä, että sen referenssikohteeksi ilmoittama kohde kolme, ELY-keskuksen tilamuutostyö, onkin ollut ELY-keskuksen tilamuutostyön maalausurakka. Edelleen referenssi neljä, Varjakankuja 4:n uudisrakennus, on ollut ilmoitetun sijaan Varjakankuja 4:n uudisrakennuksen maalausurakka. Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy vaatii hankintaoikaisuvaatimuksessa esittämien selvitystensä huomioimista tässä vaiheessa tarjouspyynnössä esitettyä täydentävinä tietoina.

Taustaa

Helsingin kaupungin rakentamispalvelu Stara julkaisi 5.12.2014 maalaustöiden hankintaa koskevan hankintailmoituksen Hilma-ilmoituskanavassa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi EU-kynnysarvot ylittävänä hankintana. Kyse on rakennusurakasta. Hankintamenettelynä oli julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, jäljempänä hankintalaki) mukainen avoin menettely, jossa kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen.

Tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vähimmäisvaatimukset esitettiin tarjouspyynnön kohdassa 6, kelpoisuus- ja vähimmäisvaatimukset. Tarjouspyynnön mukaan ”tarjoajien soveltuvuus arvioidaan tarjouksessa esitettyjen tietojen sekä hankintalain ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuuden arviointia koskevien säännösten perusteella.” Edelleen tarjouspyynnössä mainittiin, että ”Tarjoajan huomiota kiinnitetään siihen, että hankintayksiköllä on velvollisuus sulkea tarjoaja hankintamenettelyn ulkopuolelle, jos tarjoaja ei täytä tarjoajan soveltuvuudelle asetettuja vaatimuksia.”

Kohdassa 2.6, tekninen ja ammatillinen pätevyys, on edellytetty että tarjoajalla on riittävästi kokemusta hankinnan kohteena olevien palvelujen toimittamisesta. Kokemuksen osoittamiseksi tarjoajalla tulee olla vähintään neljä (4) vastaavaa referenssiä viimeisen kolmen (3) vuoden ajalta. Tarjouspyyntöasiakirjojen mukaan vastaavana referenssinä pidetään maalaustyötä, joka sisältää rakennusten sisämaalaustöitä ja/tai julkisivumaalaustöitä. Tarjoaja on voinut käyttää ilmoittamassaan referenssikohteessa aliurakoitsijoita, mutta tarjoajan oman työn osuuden on tullut olla vähintään 65 % koko työstä. Urakan

tai aliurakan arvon on tullut olla vähintään 20.000 euroa. Urakan arvo voi sisältää vain maalaustyön osuuden. Referenssin vähimmäisvaatimusten varmistamiseksi tarjoajan tuli täyttää yksityiskohtaiset tiedot referenssiurakasta, jotta vähimmäisvaatimusten täytyminen voitiin varmasti arvioida.

Oikeudellinen arviointi

Hankintalain 2 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on muun ohella kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintalain 52 §:n mukaan ehdokas tai tarjoaja on suljettava tarjouskilpailusta, ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuus muuten arvioitava sekä tarjoajat valittava ennen tarjousten vertailua. Ehdokas tai tarjoaja voidaan kuitenkin 53 tai 54 §:n mukaisesti sulkea tarjouskilpailusta myöhemminkin tarjouskilpailun aikana hankintayksikön saatua tiedon poissulkemisen perusteesta.

Hankintalain 56 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikkö voi esittää ehdokkaiden tai tarjoajien rahoituksellista ja taloudellista tilannetta, teknistä suorituskykyä ja ammatillista pätevyyttä sekä laatua koskevia vaatimuksia sekä vaatia ehdokkaita ja tarjoajia esittämään niihin liittyviä selvityksiä. Säännöksen 2 momentin mukaan vaatimusten ja niiden täyttymisen todistamiseksi pyydettyjen selvitysten tulee liittyä ehdokkaan ja tarjoajan edellytyksiin toteuttaa hankinta, ja ne on suhteutettava hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen. Vaatimuksista ja selvityksistä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Ehdokkaat tai tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta.

Hankintalain 56 §:n esitöissä (HE 50/2006 vp s. 100) todetun mukaan ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuutta koskevilla vaatimuksilla hankintayksikkö pyrkii varmistamaan tavarantoimittajan, palveluntuottajan tai urakoitsijan kyvystä toteuttaa hankinta. Edelleen esitöissä on todettu, että ehdokkaiden ja tarjoajien ominaisuuksiin liittyvillä vaatimuksilla voidaan edistää laatuun liittyvien tekijöiden huomioimista hankinnan toteuttamisessa. Rakennusurakoissa ehdokkaiden ja tarjoajien ammattitaitoon, pätevyyteen ja kokemukseen liittyvät vähimmäisvaatimukset voivat parantaa laatua urakoiden toteutuksessa. Hankintayksiköllä on harkintavaltaa ehdokkaiden ja tarjoajien ominaisuuksiin liittyvien vaatimusten asettamisessa. Menettelyyn voidaan puuttua vain tilanteissa, joissa vaatimukset eivät liity ehdokkaiden tai tarjoajien mahdollisuuksiin toteuttaa hankinta tai

joissa vaatimuksilla vaarannetaan ehdokkaiden tai tarjoajien tasapuolista kohtelua.

Hankintalain 59 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hankintayksikkö voi pyytää ehdokasta tai tarjoajaa osoittamaan teknisen suorituskykynsä ja ammatillisen pätevyytensä luettelolla viimeksi kuluneen enintään viiden vuoden aikana toteutetuista rakennusurakoista sekä todistuksella merkittävimpien urakoiden asianmukaisesta toteuttamisesta; todistuksesta tulee käydä ilmi urakoiden arvo, ajankohta ja toteutuspaikka sekä se, onko työt tehty ammattialan sääntöjen mukaan ja onko ne saatettu asianmukaisesti päätökseen; tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava tiedot suoraan hankintayksikölle.

Hankintalain 59 §:n 1 momentin 3 kohdan osalta esitöissä (HE 50/2006 vp s. 103) on todettu, että referenssejä koskevien selvitysten vaatimisessa ja niihin perustuvien ehdokkaiden tai tarjoajien teknistä kapasiteettia koskevissa vaatimuksissa tulisi huomioida referenssien merkitys hankinnan kohteen kannalta. Tarjoajien tasapuolisen kohtelun periaatteen ja kilpailuolosuhteiden hyödyntämistä koskevien vaatimusten kanssa ristiriitainen voi olla menettely, jossa painoarvoa annetaan yrityksen sellaisille referensseille, jotka eivät koske hankinnan kohteena olevaa tavara- tai palveluhankintaa taikka rakennusurakkaa. Hankintalain 54 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea ehdokkaan tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos ehdokas on laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen. Vakiintuneen markkinaoikeuskäytännön mukaan tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate edellyttää, että tarjouksia on arvioitava lähtökohtaisesti sellaisina kuin ne on toimitettu hankintayksikölle tarjousten jättämiselle asetettuun määräaikaan mennessä. Tarjoaja kantaa osaltaan vastuun tarjouksensa sisällöstä.

Tapauksessa MAO:410/10 valituksen tehnyt tarjoaja oli liittänyt osallistumishakemukseensa liian vanhan kaupparekisteriotteen (hankintailmoituksessa oli edellytetty, että kaupparekisteriotte ei saa olla kahta kuukautta vanhempi). Markkinaoikeus katsoi, että hankintayksikkö on voinut sulkea tarjoajan tarjouskilpailun ulkopuolelle.

Tapauksessa MAO:51/11 valittaja ei ollut liittänyt tarjoukseensa vaadittuja selvityksiä tilinpäätöstiedoista ja omavaraisuusasteesta. Markkinaoikeuden mukaan hankintayksikkö ei ole ylittänyt harkintavaltaansa eikä menetellyt valittajaa kohtaan syrjivästi, kun se ei ole pyytänyt valittajaa täydentämään puutteellisia selvityksiään ja kun se on sulkenut valittajan tarjouskilpailusta.

16.04.2015

Tapauksessa MAO:362/13 valittajan tarjouksesta ei käynyt selkeästi ilmi, oliko tarjouksessa ilmoitetut referenssitoimitukset katsottavissa vastaaviksi referenssitoimituksiksi. Markkinaoikeuden mukaan hankintayksikkö oli menetellyt virheellisesti salliessaan tarjoajan toimittaa niiden referenssien, joiden se ei katsonut täyttävät vähimmäisvaatimuksia, tilalle uudet vastaavaksi katsottavat referenssit siten että tarjouspyynnön soveltuvuusehdot täyttyvät

Rakennus- ja maalaisliike Helkar Oy ilmoitti tarjouksessaan referenssiurakaksi numero kolme urakan, jonka sisältönä oli ELY-keskuksen tilamuutostyö. Tarjoaja on esittänyt, että hankintayksikön olisi tullut huomioida sen ilmoittama ELY-keskuksen tilamuutostyö vähimmäisvaatimukset täyttävänä referenssikohteena. Lisäksi Tarjoaja vaatii, että sen referenssiurakaksi numero neljä ilmoittama urakka, Varjakankuja 4:n uudisrakennus, tulee hyväksyä vähimmäisvaatimukset täyttävänä referenssikohteena.

Tarjouspyynnössä on edellytetty, että maalaustöiden referenssiurakoiden tulee olla samalta toimialalta. Hankintalain esitöiden mukaan tarjoajien tasapuolisen kohtelun periaatteen ja kilpailuolosuhteiden hyödyntämistä koskeva vaatimus edellyttää, ettei hankintamenettelyssä anneta painoarvoa yrityksen sellaisille referensseille, jotka eivät koske hankinnan kohteena olevaa rakennusurakkaa. Näin ollen referenssien arvioinnissa ei voida huomioida muita, kuin maalaustöitä. Hankintayksiköllä on harkintavaltaa sen suhteen, millaista referenssiä pidetään kohdeurakkaa vastaavana referenssinä.

Tarjoaja ei ole ilmaissut tarjouksessaan, sisälsikö referenssiurakat numero kolme ja neljä maalaustöitä eikä eritellyt urakoihin sisältyneitä tehtäviä. Tarjouspyynnön määräpäivään toimitettujen tietojen perusteella referenssit kolme ja neljä eivät siten täytä kohdeurakkaa vastaavalle referenssille asetettuja vähimmäisvaatimuksia, eikä Tarjoaja siten täytä tarjoajan soveltuvuudelle asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Hankintalain 56 §:n mukaisesti ehdokkaat ja tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta.

Kuten maalaustöiden puitejärjestelyä koskevasta hankintapäätöksestä käy ilmi, hankintayksikkö on sulkenut tarjouskilpailusta kaikki ehdokkaat, joita rasittaa hankinnanvarainen poissulkemisperuste. Ehdokkaiden tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu edellyttää, ettei hankintayksikkö voi enää jälkikäteen huomioida Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy:n oikaisuvaatimuksensa yhteydessä toimittamia tietoja referenssikohteiden sisällöstä. Hankintayksikkö ei siten ole toiminut hankintalainsäädännön vastaisesti, kun se on sulkenut

Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy:n tarjouskilpailusta puuttuvan soveltuvuuden vuoksi.

Johtopäätös

Nyt kyseessä olevassa hankinnassa on menetelty julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti kun Rakennus- ja maalausliike Helkar Oy on suljettu pois tarjouskilpailusta sillä perusteella, ettei sen referenssien numero kolme ja neljä ole katsottu täyttäneen referenssin vastaavuudelle asetettuja vähimmäisvaatimuksia ja Tarjoaja on suljettu pois tarjouskilpailusta sillä perusteella, ettei se ole näyttänyt täyttävänsä tarjoajan soveltuvuudelle asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Vaatimus hankintapäätöksen oikaisemisesta tulee edellä mainituin perustein hylätä perusteettomana.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Kari Haapaniemi, yksikönjohtaja, puhelin: +358931039630
kari.haapaniemi(a)hel.fi
Tanja Dickman, hankintalakimies, puhelin: 310 38821
tanja.dickman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rakennus- ja Maalausliike Helkar Oy:n oikaisuvaatimus
- 2 Oikaisuvaatimuksen liite, tarjouspyynnön sivu 7